

Az internetes tárhelyszolgáltatók felelőssége rágalmazási ügyekben

A kapuőrtől az azonosításig

ANNE S. Y. CHEUNG*

A közvetítő szolgáltatók rágalmazási ügyekben [a szövegben a *common law* sajátosságai miatt a „rágalmazás” a magyar jog szerinti „becsületsértés” megfelelőjeként is szerepel – *a ford.*] játszott szerepének és felelősségének kérdése komoly jogi problémákat vet fel a Web 2.0 és az új internetes közösségek korában, különösen akkor, amikor a felhasználók – anonim módon és az egyszerű azonosítás lehetősége nélkül – saját maguk hozzák létre és terjesztik tartalmaikat. A közvetítő szolgáltatók vagy internetszolgáltatók egy csapásra rágalmazási ügyek alperesévé válhatnak, az eljárások kimenetele pedig jelentős részben attól függ, hogy miként értékelik a szolgáltatók szerepét az egyes országokban, azaz tartalom-, hozzáférés-, vagy tárhelyszolgáltatónak tekintik-e azokat.¹

Jogi szempontból a három közvetítő szolgáltató közül a tárhelyszolgáltatók vannak a leginkább bizonytalan helyzetben. A kifogásolt rágalmazó vagy becsületsértő kijelentések tartalmának létrehozásában aktívan részt vevő és a rágalmazásért egyértelműen felelősséggel tartozó tartalomszolgáltatóktól, valamint a felhasználókat csupán távközlési hálózat útján az internethez kapcsoló és felelősséget egyértelműen nem viselő hozzáférés-szolgáltatóktól eltérően, a tárhelyszolgáltatók köztes helyzetben vannak. Tárhelyet „hosztolnak” és platformot biztosítanak ügyfeleik és azok honlapjai számára, lehetővé téve megjelenésüket és elősegítve a közzétételt. A tárhelyszolgáltatók gyakran közösségi hálózatok képében jelennek meg, ilyen például a Facebook, a Myspace, valamint a különböző online hirdetőtáblák (*bulletin board*), köztük az Ubuntu Forums (a Linux-felhasználók legnagyobb súgó és támogató fóruma) és a Tianya (Kína legnépszerűbb, 85 milliónál is több felhasználóval rendelkező fóruma).² E platformok üzemeltetői lehetővé teszik felhasználóik számára, hogy saját tartalmakat tegyenek közzé és saját profilt, képeket és filmeket töltsenek fel. A legtöbb esetben azonban a tárhelyszolgáltatók nem vé-

* Professzor, Department of Law, University of Hong Kong. E-mail: anne.cheung@hku.hk. A cikk az MTA BTK Médiatudományi Kutatócsoport keretében zajló, „Az európai médiajogi gondolkodás” című kutatási program eredményeként született meg. Eredeti, angol nyelvű címe és megjelenési helye: Liability of Internet Host Providers in Defamation Actions: From Gatekeepers to Identifiers. In: András KOLTAY (ed.): *Media Freedom and Regulation in the New Media World*. Budapest: Wolters Kluwer, 2014. A fordítást a szerző engedélyével közöljük.

¹ Broder KLEINSCHMIDT: An International Comparison of ISP's Liabilities for Unlawful Third Party Content. 18 *International Journal of Law and Information Technology* (2010) 4, 332.

² L. Bevezetés a Tianyához (*Tianya jianjie*), <<http://help.tianya.cn/about/history/2011/06/02/166666.shtml>>, letöltve: 2014. január 6. (kínai nyelven).

geznek előzetes ellenőrzést vagy aktív nyomon követést, mielőtt a felhasználók feltöltik az anyagokat,³ jöllehet alapvető szabályok révén tilthatják, hogy a felhasználók rágalmozó vagy más jogellenes tartalmat tegyenek közzé.⁴ A tárhelyszolgáltatóknak ugyanakkor hozzáférésük van saját szervereikhez, rendelkeznek felettük, és a közzétételt követően is képesek eltávolítani a felhasználói tartalmakat. Összességében tehát a tárhelyszolgáltatók kevésbé aktívak, mint a tartalomszolgáltatók, azonban aktívabb szerepet játszanak a hozzáférés-szolgáltatóknál – nem szerzők, de nem is egyszerű továbbítók. Nyilvánvalóan platformot biztosítanak a felhasználók számára és ösztönzik a különféle bejegyzések közzétételét, valamint bevételre tesznek szert az oldalakon megjelentetett hirdetésekéből. Akkor hát felelősségre vonhatónak kell tartanunk a tárhelyszolgáltatókat a rágalmozási ügyekben?

Érdekes módon 2013-ban három – különböző igazságszolgáltatási és jogalkotási megközelítést alkalmazó – ország három eltérő választ adott e kérdésre. Egyrészt, az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) a *Delfi AS v. Estonia* ügyben megállapította, hogy az érintett online hírszolgáltató annak ellenére felelősséggel tartozott az olvasók által közzétett megjegyzésekért, hogy a felperes felszólítására eltávolította a kifogásolt tartalmat.⁵ Másrészt, Hongkong Különleges Igazgatású Terület Legfelsőbb Fellebbviteli Bírósága az *Oriental Press Group Ltd. v. Fevaworks Solutions Ltd. (Feva)*⁶ ügyben határozott az online szolgáltatók felelősségével kapcsolatban. A legfőbb hongkongi bíróság fenntartotta az alsóbíróságok ítéletét és megállapította, hogy az online beszélgetőforum üzemeltetője felelősséggel tartozik a harmadik felek által közzétett rágalmozó vagy becsületsértő bejegyzésekért, így köteles a felperes általi felszólítás kézhezvételét követő ésszerű időn belül eltávolítani a rágalmozó bejegyzéseket.⁷ A felelősség kérdésének ilyen irányú megközelítése úgy tűnik, összhangban áll a más országokban elfogadott és egyfajta értesítési-eltávolítási eljárást alkalmazó állásponttal. A *Feva*-ügyben hozott

³ Hatvanhárom országból összesen 104 hírszervezet online szerkesztőivel és közösségi menedzsereivel folytatott interjúk feltárták például, hogy viszonylag egyenlő volt az előzetes és utólagos moderálást alkalmazó szervezetek megoszlása (38, illetve 42), míg 16 szervezet vegyes megközelítést alkalmazott. L. Emma GOODMAN: *Online Comment Moderation: Emerging Best Practices. The World Association of Newspapers*, 2013, <<http://www.wan-iffra.org/reports/2013/10/04/online-comment-moderation-emerging-best-practices>>, letöltve: 2014. január 6.

⁴ A *Guardian* közösségi szabályai és részvételi irányelvei nem tűrik például a (szerzőkkel, más felhasználókkal, vagy bármely személlyel szembeni) személyes támadásokat, a folyamatos trollkodást és az értelmetlen visszaéléseket. A *Guardian* moderálással foglalkozó csoportja általában utólagosan moderál szinte minden hozzászólást, egyes kivételes, potenciálisan rendkívül érzékeny tartalmat – például a Korán blogolását – nyújtó sorozat vagy cikk esetén azonban a hozzászólásokat az oldalon való közzétételt megelőzően moderálják. L. Community Standards and Participation Guidelines. *The Guardian*, 2009. május 7., <<http://www.theguardian.com/community-standards>>, letöltve: 2014. január 6., és Frequently Asked Questions about Community on the Guardian Website, *The Guardian*, 2009. május 7., <<http://www.theguardian.com/community-faqs#310>>, letöltve: 2014. január 6.

⁵ A 64569/09. sz. beadvány (ECtHR, 2013. október 10.) <<http://hudoc.echr.coe.int/sites/fra/pages/search.aspx?i=001-126635>>, letöltve: 2014. január 6.

⁶ [2013] HKCFA 47.

⁷ [2009] HKCFI 964; [2009] 5 HKLRD 641; HCA597/2009, fenntartotta a Legfelső Fellebbviteli Bíróság [2012] HKCA 5; [2012] 1 HKLRD 848; [2012] 6 HKC 313; CACV53/2011, fenntartotta a Legfelső Fellebbviteli Bíróság [2013] HKCFA 47. Az alsóbíróságok megjegyzéseivel és határozataival kapcsolatban l. Gabriela KENNEDY: *Asia Pacific News. 29 Computer Law and Security Review* (2013) 94; Rebecca ONG: *Internet Intermediaries: The Liability for Defamatory Postings in China and Hong Kong. 29 Computer Law and Security Review* (2013) 274.

ítélet alapos elemzése alapján látható azonban, hogy a hongkongi bíróság a *common law* elveinek kiterjesztése alapján jutott arra a következtetésre, hogy az online beszélgetőforumok üzemeltetőit különféle kötelezettségeknek alávetett, „másodlagos közzetevőnek” minősíti.⁸ A *Delfi*- és a *Feva*-ügyben hozott ítéletek tehát megállapították a tárhelyszolgáltató nyomon követési kötelezettségét, a szakmai vita azonban ezzel nem rendeződött. Vitás kérdésnek számít például, hogy mikor merül fel ilyen felelősség, az milyen természetű és mire terjed ki. A tárhelyszolgáltatókat kapuőrnek tekintő fenti ítéletekkel szemben a harmadik lehetőséget az Egyesült Királyságban a rágalmazásról szóló, 2014. január 1-jén hatályba lépett új törvény kínálja.⁹ Ahogyan az alábbi gondolatmenetből is kiténik majd, az új szabályozás keretében a tárhelyszolgáltatók kötelezettségei és felelőssége jelentős mértékben függ attól, hogy a rágalmazó kijelentést tevő személy azonosítható-e. Az új törvény összhangba hozta a *common law* álláspontját a 2000/31/EK (az elektronikus kereskedelemről szóló irányelv)¹⁰ rendelkezéseivel és azok végrehajtására irányuló, az elektronikus kereskedelemről szóló 2002. évi rendeletekkel,¹¹ amelyek különös rendelkezéseket határoznak meg az online weboldalak üzemeltetőinek felelősségével kapcsolatban (5. §), és új szabályokat állapítanak meg a kérelmező értesítésével kapcsolatos követelmények, valamint az értesítést kapó szolgáltató által lefolytatandó eljárások tekintetében.¹²

A fent említett három szabályozási megoldásban alkalmazott megközelítések összehasonlítása és vizsgálata során e tanulmány megmutatja, hogy az internetes tárhelyszolgáltatókra vonatkozóan különleges szabályozást kell bevezetni. A tárhelyszolgáltatókat, a felhasználókat és a rágalmazó kijelentések sértettjeit érintő méltányos bánásmód biztosításához kezdettől fogva egyértelmű útmutatást kell nyújtani a tárhelyszolgáltatók nyomon követési kötelezettségével és a felhasználókra vonatkozó alapvető szabályokkal kapcsolatban. E tanulmány írásakor még nem ismert, hogy az EJEB nagytanácsa hogyan dönt majd a *Delfi*-ügy ítéletével szemben benyújtott fellebbezésről,¹³ hogy Hongkongban miként értelmezik majd a *Feva*-ügyben hozott ítéletet, valamint hogyan hajtják majd végre az Egyesült Királyságban a rágalmazásról szóló – nemrég módosított – törvényt. Annyi azonban bizonyosnak látszik, hogy az élénk jogi csatározás tovább folytatódik.

⁸ *Feva* (6. lj.) [12], [103].

⁹ Defamation Act 2013.

¹⁰ Az Európai Parlament és a Tanács 2000/31/EK irányelve (2000. június 8.) a belső piacon az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások, különösen az elektronikus kereskedelem, egyes jogi vonatkozásairól („Elektronikus kereskedelemről szóló irányelv”), *Hivatalos Lap* L 178, 17/07/2000 o. 0001.

¹¹ Electronic Commerce (EC Directive) Regulations 2002 (UK), SI 2002/2013.

¹² Defamation (Operators of Websites) Regulations 2013, SI 2013/3028.

¹³ „Case of *Delfi AS v. Estonia*: Request for Referral to the Grand Chamber on Behalf of the Applicant” (2014. január 8.), <http://www.psw.ugent.be/cms_global/uploads/publicaties/dv/REQUEST%20FOR%20REFERRAL%20TO%20THE%20GRAND%20CHAMBER_DELFI_2014%2001%2008%20FINALDV.pdf>, letöltve: 2014. január 16.

1. *Delfi AS v. Estonia*: az online hírportál kármegelőzési kötelezettsége

1.1. A „Szóljon hozzá!” rovattal kapcsolatos jogi vita

A *Delfi*-ügyben a jogvitát egy, a kérelmező online hírportál által 2006-ban közzétett cikk váltotta ki, amely szerint egy helyi komp útvonalának megváltoztatása a helyi jégút megnyitásának késedelméhez vezetett. A cikk szerint elkerülhetetlen késedelmet szenvedett Észtország kontinentális része és az egyes szigetek közötti olcsó közlekedési mód átadása is. A beszámolóhoz két napon belül 185 megjegyzés érkezett a portál „Szóljon hozzá!” rovatán keresztül, ezek közül 20 hozzászólás L-t – a komptársaság felügyelő bizottságának egy tagját – sértő és személyesen fenyegető természetű volt.¹⁴ A kérelmező hat héttel később a sértő hozzászólások eltávolítására irányuló és kártérítés iránti követelést is tartalmazó felszólítást kapott L. jogi képviselőitől.¹⁵ A *Delfi* a kártérítés nyújtásától elzárkózott, a kifogásolt üzeneteket azonban haladéktalanul, még a felszólítás kézhezvételének napján eltávolította. Ezt követően L. polgári peres eljárást indított. Nem szabad alábecsülni a kérelmező vállalkozás befolyását, hiszen Észtország egyik legnagyobb, Lettországból és Litvániából is jelen lévő online hírportáljáról van szó,¹⁶ naponta átlagosan akár 330 cikket is közzétesz és vonzza a mintegy 10 ezer olvasó hozzászólását.¹⁷

A helyi bíróság első fokon a *Delfi* számára kedvező ítéletet hozott, ezt azonban a másodfokú bíróság és Észtország Legfelső Bírósága megsemmisítette. Az utóbbi ítéletében megállapította, hogy a *Delfi* nem hivatkozhat az információs társadalmi szolgáltatásokról szóló – és az elektronikus kereskedelemről szóló irányelven alapuló – észt törvényre. Az elektronikus kereskedelemről szóló irányelv meghatározza azokat a körülményeket, amelyek esetén a közvetítő szolgáltatók felelőssége megállapítható a nem általuk készített, azonban általuk tárolt, gyorsítótárban lévő, vagy közvetített anyagok tekintetében.¹⁸ Az irányelv 15. cikke egyértelműen rögzíti, hogy az internetszolgáltatókat nem terheli arra irányuló általános kötelezettség, hogy a rendszerük általuk továbbított vagy tárolt információkat nyomon kövessék. E rendelkezés lényegében a felelősség megállapítása alóli mentességet biztosító „menedéket” jelent a tárhelyszolgáltatóként eljáró internetszolgáltatók számára, azzal a feltétellel, hogy a szolgáltatónak nincsen tényleges tudomása a jogsértő tevékenységről vagy információról,¹⁹ és a szolgáltató, amint ilyenről tudomást szerzett, haladéktalanul intézkedik az információ eltávolításával vagy az ahhoz való hozzáférés megszüntetésével kapcsolatban.²⁰ Az irányelv lényegében tehát egyfajta értesítési-eltávolítási rendszert hoz létre az internetes közvetítő szolgáltatók tekintetében. Az eljáró észt bíróságok szerint azonban a *Delfi* nem mentesült a felelősség alól, mivel tevékenysége

¹⁴ Uo., [13].

¹⁵ Uo., [14].

¹⁶ *Delfi* (5. lj.) [7].

¹⁷ Uo., [7], [8].

¹⁸ Az Európai Parlament és a Tanács 2000/31/EK irányelve (2000. június 8.) a belső piacon az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások, különösen az elektronikus kereskedelem, egyes jogi vonatkozásairól, *Hivatalos Lap* L 178, 17/07/2000 o. 0001., 13. és 14. cikk

¹⁹ Uo., 13. cikk

²⁰ Uo., 14. cikk. L. még: Daithí M. SÍTHIGH: The Fragmentation of Intermediary Liability in the UK. 8 *Journal of Intellectual Property Law and Practice* (2013) 7, 521, 524.

nem korlátozódott a pusztán technikai, automatikus és passzív jellegű közvetítésre.²¹ Az információs társadalmi szolgáltatásokról szóló törvény helyett a másodfokú bíróság és a Legfelső Bíróság a kötelezettségekről szóló törvényt alkalmazta az ügyben.²² A bíróság szerint a Delfi közzevetőnek és tartalomszolgáltatónak minősült, mivel a hozzászólások rovatot a hírportálba integrálta és hozzászólásra buzdította a felhasználóit,²³ ráadásul a portálon elhelyezett reklámok révén gazdasági nyeresége is származott a hozzászólásokból.²⁴ Mindenekelőtt azonban kizárólag a Delfi volt képes eltávolítani a kifogásolható hozzászólásokat, a bejegyzést közzevető felhasználó nem. A másodfokú bíróság és a Legfelső Bíróság ennél fogva arra a következtetésre jutott, hogy a Delfire is kiterjed a kiadókat általában terhelő és az ártalmas közzevetel megelőzésére irányuló kötelezettség.²⁵

A Delfi az ítélet alapján az EJEB-hez fordult. A kérdés itt már úgy merült fel, hogy Észtor-szág nemzeti bíróságai megsértették-e a Delfi – az Emberi Jogok Európai Egyezményének 10. cikkében biztosított – véleménynyilvánítás szabadságához való jogát. Az EJEB fenntartotta a nemzeti bíróság ítéletét és megállapította, hogy a felelősség bíróság általi megállapítása a Delfi véleménynyilvánítás szabadságához való joga indokolt és arányos korlátozásának tekinthető. Az ítélet fő indokai közé tartozott, hogy a közzétett hozzászólások különösen támadó, sértő és fenyegető jellegűek voltak, a bejegyzések a kérelmező által közzétett cikkekre reagálva születtek, a kérelmező nem akadályozta meg a sértő bejegyzések közzétételét, épp ellenkezőleg, azokból nyeresége származott, a hozzászólások szerzői ismeretlenek voltak, valamint a nemzeti bíróságok által kiszabott bírság nem volt túlzó mértékű.²⁶

1.2. Tárhelyszolgáltatók borotvaélen

Érthetően csalódást váltott ki, hogy az EJEB elfogadta a nemzeti bíróságnak az elektronikus kereskedelemről szóló irányelv mellőzésére irányuló döntését.²⁷ Sokan úgy érezték, hogy a Delfi felelősségteljes hírportálként járt el. A hírportál kifejezetten azzal a céllal a felhasználók egy online bejelentő gomb segítségével hozzászólást vagy panaszt küldhettek be, emellett a portál vulgáris szavakat tartalmazó hozzászólásokat automatikusan törölő szűrőrendszert, valamint értesítési-eltávolítási szabályzatot működtetett. Ennek fényében a kritikusok „az online szólás-szabadságra gyakorolt súlyos csapásként” értékelték az ítéletet, amely „minden weboldal-üzemeltetőt félelemmel tölt el”²⁸ és „a közvetítő szolgáltatók felelősségével kapcsolatos

²¹ *Delfi* (5. lj.) [25].

²² Uo., [22], [38].

²³ Uo., [25], [27].

²⁴ Uo., [27].

²⁵ Uo., [24], [29].

²⁶ Uo., [94].

²⁷ Uo., [74].

²⁸ Dirk VOORHOOF: Qualification of News Portal as Publisher of Users' Comment May Have Far-Reaching Consequences for Online Freedom of Expression: *Delfi AS v. Estonia. Strasbourg Observers Blog*, 2013. október 25. <<http://strasbourgobservers.com/2013/10/25/qualification-of-news-portal-as-publisher-of-users-comment-may-have-far-reaching-consequences-for-online-freedom-of-expression-delfi-as-v-estonia/>>, letöltve: 2014. január 10.

szabályok alapvető félreértését” tükrözi, amely „gond nélkül figyelmen kívül hagyja az online szólásszabadságra vonatkozó irányadó nemzetközi előírásokat.”²⁹ A kritikusok kifejezték azzal kapcsolatos aggodalmukat is, hogy az ítélet szigorú és súlyos, még a közzétételt megelőzően teljesítendő nyomon követési kötelezettséget ró majd a hírportálokra, ami akár a hozzászólásoknak helyet adó rovatok bezárásához, vagy azok használatának előzetes regisztrációhoz kötéséhez is vezethet.³⁰ Sokan megdöbbenek azon is, hogy miért a Delfinek kell viselnie a szégyen túlnyomó részét, amikor az értesítést követően annak ellenére haladéktalanul eltávolította a kifogásolt bejegyzéseket, hogy a felperesnek hat hétbe telt hagyományos postai úton benyújtania az értesítést.³¹ Megint mások riasztónak találták, hogy a bíróság szerint a hírportálnak előre kellett volna látnia, hogy egy közérdekű beszámoló negatív és ellenséges hozzászólásokat vált majd ki, és megfelelő gondossággal és körültekintéssel kellett volna eljárnia, hogy elkerülje mások jó hírnevének esetleges megsértését.³²

Az észt bíróság által kidolgozott és az EJEB által támogatott mérce szigorú és jelentős elvárásokat támaszt a szolgáltatókkal szemben, különösen az amerikai jogi környezethez viszonyítva. Valószínűleg az utóbbi kínálja a közvetítő szolgáltatók, köztük a tárhelyszolgáltatók számára leginkább kedvező körülményeket. A tisztességes kommunikációról szóló törvény 230. §-a szerint „az interaktív számítógépes szolgáltatás nyújtója és felhasználója nem tekinthető a más információ- vagy tartalomszolgáltató által nyújtott információ közlétevéjének vagy előadójának (*speaker*).”³³ Ahogyan a *Zeran v. America Online, Inc.* ügyben is látható, e szabály különösen méltánytalan lehet az interneten névtelenül közzétett sértő bejegyzések sértettjei számára.³⁴ Ha azonban sem az EJEB szigorú mércéjét, sem a megengedőbb amerikai mércét nem tartjuk kielégítőnek, akkor hogyan határozhatunk meg egy olyan egyensúlyt, amely mind az internetszolgáltatók, mind a rágalmozás alapján indított eljárások felperesei számára méltányosnak tekinthető?

²⁹ Gabrielle GUILLEMIN: Case Law, Strasbourg; *Delfi AS v. Estonia*. Court Strikes Serious Blow to Free Speech Online. *Inform's Blog*, 2013. október 15., <<http://inform.wordpress.com/2013/10/15/case-law-strasbourg-delfi-as-v-estonia-court-strikes-serious-blow-to-free-speech-online-gabrielle-guillem-in/>>, letöltve: 2014. január 10.

³⁰ Uo. Merit ULVIK – Darian PAVLI: Case Watch: A Strasbourg Setback for Freedom of Expression in Europe. *Open Society Foundations*, 2013. október 22., <<http://www.opensocietyfoundations.org/voices/case-watch-strasbourg-setback-freedom-expression-europe>>, letöltve: 2014. január 10.

³¹ GUILLEMIN i. m. (29. lj.); VOORHOOF i. m. (28. lj.); Eileen WEINERT: Oracle at “Delfi”: European Court of Human Rights Holds Website Liable for Angry Reader Comments. 25 *Entertainment Law Review* (2014) 1, 28, 31.

³² *Delfi* (5. lj.) [29]; GUILLEMIN i. m. (29. lj.); VOORHOOF i. m. (28. lj.).

³³ 47 USC §230(c)(1). Részletesebben lásd Brian C. MCMANUS: Rethinking Defamation Liability for Internet Service Providers. *Suffolk University Law Review* (2001) 647.

³⁴ 958 F.Supp1.124 (ED Va 1997), aff'd, 129 F.3d.327 (4th Cir 1997). A *Zeran*-ügyben a magát a felperesnek kiadó ismeretlen személy az oklahomai robbantással kapcsolatban sértő állításokat tartalmazó pólókra vonatkozó hirdetést helyezett el az alperes által hosztolt hirdetőfelületen. A hirdetésben a felperes lakásának telefonszámát adták meg a vásárlóknak kapcsolatfelvétel céljából. A felperes mintegy egy hónapon keresztül számos trágár – köztük életellenes fenyegetéseket tartalmazó – telefonhívást kapott. A felperes peres eljárást indított az AOL ellen, mivel az késlekedett az ismeretlen harmadik fél által közzétett sértő üzenetek eltávolításával, nem tett közzé a bejegyzésekre vonatkozó válaszokat, és a továbbiakban sem szűrte a hasonló bejegyzéseket, a bíróság azonban az alperes javára döntött. Részletekért l. Eric BARENDT: *Freedom of Speech*. Oxford, Oxford University Press, 2007. 464–466.

Egyes vélemények szerint az elektronikus kereskedelemről szóló uniós irányelv szerinti értesítési-eltávolítási eljárás méltányos megoldást jelent. E nézet mellett érvelhetnének azzal is, hogy az irányelv alkalmazása esetén nem állapították volna meg a hírportál felelősségét a *Delfi*-ügyben, az észt bíróságok pedig tévesen minősítették a Delfit kiadónak és tartalomszolgáltatónak.³⁵ A két utóbbi kategória és a tárhelyszolgáltatók közötti választóvonal azonban igen vékony. Az irányelv szerinti kifogások által biztosított védelem könnyedén elveszhet, ha a közvetítő szolgáltató eljárását túlságosan aktívnak minősítik. Az internetszolgáltatóknak gyakran „borotvaélen kell táncolniuk”, hogy ne veszítsék el a pusztá tárhelyszolgáltatói jogállásukat.³⁶

Röviden összefoglalva tehát, a *Delfi*-ügyben az észt bíróságok főleg amiatt minősítették az internetes hírportált tartalomszolgáltatónak és kiadónak, hogy a Delfi az olvasói hozzászólások rovatát a hírportálba integrálta, és hozzászólásra hívta fel a felhasználókat.³⁷ A Delfi határozta meg továbbá, hogy mely hozzászólásokat teszi közzé és melyeket nem, továbbá csak a Delfi tudta eltávolítani vagy módosítani a hozzászólásokat.³⁸ Különösen fontos, hogy a bejegyzések eredeti szerzői a közzétételét követően már nem tudták törölni vagy szerkeszteni hozzászólásukat. Az EJEK elfogadta a nemzeti bíróságok érveit, egyúttal hangsúlyozta, hogy a Delfi jelentős mértékű ellenőrzést gyakorolt a hozzászólások fölött.³⁹

Függetlenül attól, hogy egyetértünk-e az indokolással, nem a Delfié az egyetlen ügy, amelyben a látszólag semleges közvetítő tárhelyszolgáltatót a bíróság tartalomszolgáltatónak vagy kiadónak minősíti. Hasonló viták merültek fel az Egyesült Királyságban is, ahol az elektronikus kereskedelemről szóló irányelv végrehajtásáról a 2002. évi elektronikus kereskedelemről szóló rendelet⁴⁰ gondoskodik. Az eljáró angol bíróság a *Kaschke v. Gray* ügyben megállapította, hogy egy blog internetszolgáltatója kiesett az irányelvet végrehajtó rendelet biztosította védelem köréből, mivel a felhasználók által közzétett bejegyzésekben kijavította a helyesírási és nyelvtani hibákat.⁴¹ A gyorsított eljárásban hozott ítélettel szembeni fellebbezési eljárásban Stadlen bíró megállapította, hogy az internetszolgáltató aktívan beavatkozott a tartalomba, így a szolgáltató ellenőrzési köre meghaladta a pusztán tárolásra irányuló funkciót, pedig az a 19. rendelet alapján a tárhelyszolgáltatói tevékenység alapvető ismérve.⁴² A *McGrath v. Dawkins*

³⁵ GUILLEMIN i. m. (29. lj.); VOORHOOF i. m. (28. lj.).

³⁶ Steven JAMES: Tightening the Net: Defamation Reform and ISPs. *Entertainment Law Review* (2012) 197.

³⁷ *Delfi* (5. lj.) [25], [27].

³⁸ Uo., [27].

³⁹ Uo., [89].

⁴⁰ Electronic Commerce (EC Directive) Regulations 2002, SI 2002/2013, Regulation 19.

⁴¹ [2010] EWHC 690 (QB). Részletesen l. Robert LUNDIE-SMITH: *Kaschke v. Gray*: The Application of Article 14 of the E-Commerce Directive to Blogs. *Entertainment Law Review* (2010) 272.

⁴² *Kaschke* (41. lj.) [86]. Az EK irányelv alapján hozott rendeletek 19. szabálya szerint, ha az információs társadalommal összefüggő olyan szolgáltatásról van szó, amely a szolgáltatás igénybe vevője által küldött információ tárolásából áll, a szolgáltató (ha egyébként az lenne) nem felelős a tárolásból eredő károkért és vagyoni vagy büntetőjogi szankcióval nem sújtható, ha:

a)

i. a szolgáltatónak nincsen tényleges tudomása jogellenes tevékenységről vagy információról, és – ami a kárigényeket illeti – nincsen tudomása olyan tényekről vagy körülményekről, amelyek a szolgáltató számára nyilvánvalóan jogellenes tevékenységre vagy információra utalának; vagy

ügyben az eljáró angol bíróságnak azt kellett eldöntenie, hogy az Amazon – a világ legnagyobb online könyvforgalmazója – felelősséggel tartozik-e a felhasználók által a könyvismertető rovatban közzétett rágalmozó vagy becsületsértő bejegyzésekért.⁴³ Az ügy tényállása több szempontból is hasonlított a *Delfi*-ügyéhez: tiltott szavak használatán alapuló automatikus szűrőrendszer biztosított korlátozott mértékű moderálást még közzététel előtt, a káromkodó felhasználók tiltólistára kerültek, az oldal tartalmazott egy visszaélések bejelentésére szolgáló gombot és értesítési-eltávolítási rendszer is működött. Különösen lényeges volt, hogy a szolgáltató az általa kiválasztott könyvekről szóló ismertetések írására buzdította a felhasználókat, a tiltott szavakat tartalmazó ismertetőket pedig a kizárásról szóló döntés meghozatala előtt a szolgáltató egy munkatársa személyesen ellenőrizte.⁴⁴ A *McGrath*-ügyben az Amazon „szükségszerűen járt sikerrel” a 19. rendelet alapján, mert a felperes ténylegesen nem küldött értesítést az Amazon részére a sértő állítás mibenlétére és a „jogellenesség” indoklására vonatkozóan (ez a rágalmozásra vonatkozó joganyag alapján rendelkezésre álló kifogások erőssége és gyengéje is egyben),⁴⁵ az angol bíróságnak így nem kellett eldöntenie azt a nehéz kérdést, hogy az Amazon pusztán tárhelyszolgáltatónak minősül-e. A bíróság az indoklásban megjegyezte ugyanakkor, hogy a rágalmozásról szóló 1996. évi törvény (amelynek hatályával részletesebben a 3. rész foglalkozik) 1. §-a alapján az Amazon igen nehéz helyzetben lett volna, ha kiderül, hogy a per tárgyát képező bejegyzéseket egy munkavállaló személyesen is ellenőrizte, mivel a munkavállaló már szerkesztőnek minősülhetett volna.⁴⁶

1.3. A kapuór kármegelőzési kötelezettsége

Ahogy az korábban már jeleztem, a *Delfi*-ügyben hozott ítéletet más megfontolások – köztük az internetszolgáltató gazdasági érdekei – is befolyásolták. Nehéz tehát megmondani, hogy eltérő ítélet született volna-e, ha a Delfi passzívabb vagy reaktívabb szerepet játszott volna, és lehetővé tette volna a felhasználók számára, hogy a beküldést követően is töröljék vagy módosítsák hozzászólásaikat. Mindössze annyit tudhatunk, hogy a nemzeti bíróság döntése óta a Delfi új szabályokat és intézkedéseket vezetett be. Ezek közé tartozik, hogy a sértő hozzászólást közzétevő felhasználók nem küldhetnek be új bejegyzést, amíg el nem olvasták és el nem fogadták a hozzászólásokra vonatkozó szabályokat, a Delfi a portálon közzétett hozzászólások utólagos moderálásával foglalkozó csoportot hozott létre, a nem helyénvaló hozzászólásokra vonatkozó felhasználói bejelentéseket ellenőrzi, valamint azt is biztosítják, hogy a hozzászólások

ii. a szolgáltató, amint ilyenről tudomást szerzett, haladéktalanul intézkedik az információ eltávolításáról vagy az ahhoz való hozzáférés megszüntetéséről, és

(b) a szolgáltatás igénybe vevője nem a szolgáltató irányítása alatt vagy ellenőrzése mellett jár el.

⁴³ [2012] EWHC B3 (QB). Fellebbezés elutasítva [2013] EWCA Civ. 206. Megjegyzésekért I. Inform: Case Law: *McGrath v. Dawkins*: Creationism, Atheism and Internet forums, where Libel Law Should Fear to Tread. *Inform's Blog*, 2012. április 18., <<http://inform.wordpress.com/2012/04/18/case-law-mcgrath-v-dawkins-creationism-atheism-and-internet-forums-where-libel-law-should-fear-to-tread/>>, letöltve: 2014. január 11.

⁴⁴ *McGrath* (43. lj.) [33].

⁴⁵ Uo., [43].

⁴⁶ Uo., [41].

megfeleljenek a rájuk vonatkozó szabályoknak.⁴⁷ A Delfi átlagosan a hozzászólások 8%-át távolította el, köztük főleg spamet és a tárgyhoz nem tartozó megjegyzéseket, míg az összes hozzászólás csupán 0,5%-a volt sértő.⁴⁸ Azonban nem tekinthető úgy, hogy a *Delfi*-ügyben hozott ítélet csupán elenyésző mértékben érinti az általában vett online környezetet,⁴⁹ mivel nem egyedi vagy meg nem ismétlődő esetről van szó.

Valójában számos internetes közvetítő szolgáltató van a *Delfi*-ügy tényállásával hasonló helyzetben. Számos online beszélgetőforum moderálja a saját portálját. 2013-ban 63 különböző országban működő 104 online hírszervezet szerkesztőivel és közösségi menedzsereivel készített interjú alapján kiderült, hogy 38 szervezet moderált a közzétételt megelőzően, 42 szervezet moderált a közzétételt követően, 16 szervezet pedig vegyes megközelítést alkalmazott.⁵⁰ Az online hozzászólásokat engedélyező 97 szervezetből ezek ismerték el, hogy alkalmanként megakadályozzák egyes bejegyzések közzétételét, illetve alkalmanként a közzétételt követően törölnék bejegyzéseket.⁵¹ Az átlagos törlési arány 11%, a leggyakoribb törlési ok pedig a trágár nyelvhasználat volt.⁵² A kulcsszavak törlésén túlmenően a válaszadók 71%-a jelezte, hogy felhasználói fiók vagy IP-cím alapján blokkolták a tiltólistára helyezett felhasználókat.⁵³ Az egyik honlap jelezte továbbá, hogy moderátor-csoportot tart fenn a hozzászólások elolvasására.⁵⁴ A hírportálok és beszélgetőforumok jelentős része vitathatatlanul törekszik felelősségteljes módon eljárni, ennek következtében elveszíthetik a tárhelyszolgáltatókat megillető mentességmentüket.

Ha a bíróságok vagy a jogalkotók a jövőben nem tisztázzák a *Delfi* – vagy bármely más internetes beszélgetőforum-szolgáltató – felelősségét megalapozó pontos tényállást, akkor várhatóan az azok jogállásával és nyomon követési kötelezettségük terjedelmével kapcsolatos kérdések a jövőben is felmerülnek majd.

2. Az Oriental Press Group v. Fevaworks ügy: az online beszélgetőforum mint kiadó⁵⁵

Ha kifejezetten az internetszolgáltatók rágalmaügyi ügyekben fennálló kötelezettségeinek szabályozására kialakított jogi megoldások sem képesek megfelelően kezelni a tárhelyszolgáltatókat érintő problémákat, csupán elképzelni tudjuk, milyen nehézségekkel és problémákkal kell megküzdeniük a tisztán *common law* országokban működő internetszolgáltatóknak – amelyek esetét jól példázza a hongkongi *Feva*-ügy.

⁴⁷ *Delfi* (5. lj.) [30].

⁴⁸ Uo.

⁴⁹ *J19 and J20 v. Facebook Ireland*, [2013] NIQB 113 [29]–[32].

⁵⁰ GOODMAN i. m. (3. lj.) 7.

⁵¹ Uo., 36.

⁵² Uo.

⁵³ Uo., 38.

⁵⁴ Uo., 33.

⁵⁵ A *Fevaworks*-ügy bemutatásával kapcsolatban l. még Anne S. Y. CHEUNG: A Study of Online Forum Liabilities for Defamation: Hong Kong Court in Internet Fever. 18 *Media and Arts Law Review* (2013) 382.

Az ügyben a Hong Kong Golden Forumot – Hongkong egyik legnépszerűbb online beszélgetőfórumát – üzemeltető weboldal szolgáltatói, rendszergazdái és kezelői voltak az alperesek.⁵⁶ A fórumot mindig legalább 30 ezer felhasználó használta egyszerre, csúcsidőben pedig óránként 5 ezernél is több bejegyzés született. A fórumot a regisztrált tagok ingyenesen használhatták, a társaság pedig szponzorált hirdetésekkel tett szert bevételre. A kezelők nem szerkesztették vagy szűrték az üzeneteket. A fórumon folyó beszélgetést valójában két, napi 6–8 órában dolgozó szerkesztő (*administrator*) kísérte figyelemmel, az ő feladatuk volt a kifogásolható tartalmak eltávolítása.⁵⁷ A felperesek az *Oriental Daily* – az egyik legnépszerűbb helyi újságot – kiadó Oriental Press Groupshoz tartozó kiadók voltak.

A per tárgyát három, a Golden Forumon 2007-ben, 2008-ban és 2009-ben harmadik felek által közzétett állítás képezte, amely szerint a felperesek kábítószer-kereskedelemben, pénzmosásban és más jogellenes, erkölcstelen és korrupt tevékenységekben vesznek részt.⁵⁸ Az első két állítás létezéséről értesítették az alpereseket, akik a 2008-as állítást az értesítést követő három és fél órán belül eltávolították a webhelyről. A 2007-es állítást azonban csupán több mint nyolc és fél hónappal az értesítés kézhezvételét követően távolították el.⁵⁹ A 2009-es állítást az alperesek haladéktalanul eltávolították, miután saját maguk felfedezték azt.⁶⁰ Az elsőfokú bíróság a 2008-as és a 2009-es állítások tekintetében elutasította a keresetet, a 2007-es állítás tekintetében azonban megállapította az alperes felelősségét, mivel azt az értesítést követően indokolatlanul sok idő elteltével távolította csak el. A bíróság 100 ezer hongkongi dollár (mintegy 13 ezer amerikai dollár) összegű kártérítést állapított meg a felperesek javára.⁶¹ A felperesek azonban elégedetlenek voltak az eljárás végeredményével és a kártérítés mértékével, így megfellebbezték az ítéletet.

A jogi csatározás utolsó fordulójában a Legfelső Fellebbviteli Bíróságnak azt kellett eldöntenie, hogy az online fórumokat biztosító szolgáltatók milyen mértékben vonhatók felelősségre a felhasználók által közzétett rágalmozó vagy becsületsértő bejegyzésekért. A kérdés megválaszolásához a bíróságnak állást kellett foglalnia azt illetően, hogy az online fórumokat biztosító szolgáltatók kiadónak tekintendők-e a harmadik felek által közzétett rágalmozó bejegyzésekkel kapcsolatosan, valamint igénybe vehetik-e a *common law* szerinti „ártatlan terjesztés” kifogását.⁶²

2.1. A *Feva*-ügy a bíróság előtt

Mivel a rágalmozásról szóló hongkongi rendelet nem foglalkozik kifejezetten az internetszolgáltatók felelősségének kérdéseivel, a bíróságnak a *common law* meglévő elveire kellett támasz-

⁵⁶ *Feva* (6. lj.) [12].

⁵⁷ Uo., [15].

⁵⁸ Uo., [6].

⁵⁹ Uo., [7].

⁶⁰ Uo., [8].

⁶¹ Uo., [7].

⁶² Uo., [11].

kodnia. A bíróság először megállapította, hogy az online beszélgetőforum „másodlagos kiadónak” minősül, így esetében alkalmazható az ártatlan terjesztés kifogása. A bíróság ezt követően különbséget tett az online beszélgetőforum-szolgáltatók és az üzenőfal-szolgáltatók között, eszerint az utóbbi esetében a szolgáltató felelőssége kizárólag az értesítést követően merül fel a rágalmozó állításokkal kapcsolatosan. A jogi vita során nehéznek bizonyult annak eldöntése, hogy mikor és milyen mértékben merül fel felelősség egy online beszélgetőforummal összefüggésben. Lényegesen több kérdést vet fel azonban az online beszélgetőforum-szolgáltató felelősségi kérdéseinek a *common law* évszázadok alatt kidolgozott elvei alapján történő megválaszolására irányuló kísérlet, mint amennyit megválaszol.

2.2. Közzététel és ártatlan terjesztés

A *common law* alapján közzététel abban az esetben valósul meg, ha valaki (az alperes) rágalmozó állítást közöl egy harmadik személlyel, a rágalmozásért való felelősséget pedig a rágalmozó anyag közzétételében való részvétel alapozza meg. Első ránézésre tehát a sajtótermék szerzője, szerkesztője, kiadója, nyomdása és forgalmazója is felelősséggel tartozik.⁶³ A *common law* szerint azonban – a sértő mű első vagy elsődleges kiadóján kívül – a felelősséget kizáró ártatlan terjesztés kifogásával élhetnek azok a személyek, akik csupán „alárendelt szerepet játszottak a mű terjesztésében.” Ez utóbbi kategóriának ismert képviselői a könyvtárak (*Vizetelly v. Mudie's Select Library Limited*)⁶⁴ és az újságárusok (*Emmens v. Pottle*).⁶⁵ A kifogás alkalmazásához bizonyítani kell, hogy 1. az érintett nem ismerte, így nem volt tudomása arról sem, hogy az általa terjesztett mű rágalmozó állításokat tartalmaz, 2. a mű, valamint a mű érintett általi átvételének vagy terjesztésének körülményei nem adtak alapot annak feltételezésre, hogy az rágalmozó állításokat tartalmaz, és 3. a tudomás hiánya nem az érintett gondatlanságából származik.⁶⁶ A bizonyítás terhét az alperes viseli.⁶⁷

Bár egyetértés alakult ki abban, hogy a bíróság ne állapítsa meg az alperes felelősségét az adott ügyben, a felelősség beállításával és a jogi felelősség kizárásának körülményeivel összefüggő bírói vélemények eltértek. A *Tamiz v. Google Inc.* ügyben az angol bíróság megállapította, hogy az ártatlan terjesztés kifogásának sikeres alkalmazása esetén úgy kell tekinteni, hogy az alperes egyáltalán nem tett közzé rágalmozó állításokat.⁶⁸ Az adott ügyben a bíróság eldöntetlenül hagyta azt a kérdést, hogy a Google Blogger-szolgáltatása a blogírással szolgáló platform nyújtása révén másodlagos kiadónak minősül-e – még akkor is, ha erre csak a felperes általi értesítést követően kerülhet sor.⁶⁹ Richards főbíró szerint a jogirodalomban széles körű és elismert példák mutatják, hogy a kizárólag terjesztésben érintett személy kizárólag akkor tekinthető kiadónak,

⁶³ Patrick MILMO (szerk.): *Gatley on Libel and Slander*. 11. kiadás, London, Sweet and Maxwell, 2008. 6.16. bek.

⁶⁴ [1900] 2 QB 170.

⁶⁵ (1886) 16 QBD 354.

⁶⁶ Az arányt a *Feva*-ügyben (6. lj.) [27] hivatkozott *Vizetelly*-ügyben hozott ítélet állapítja meg.

⁶⁷ *Feva* (6. lj.).

⁶⁸ *Tamiz v. Google* [2013]EWCA Civ. 68; 1 WLR 2151 [18], [26]; hivatkozva a *Feva*-ügyben, *uo.*, [53].

⁶⁹ *Tamiz* (68. lj.) [26], [34] és [35].

ha tudta, vagy ésszerű gondossággal eljárva tudnia kellett volna, hogy a közzététel valószínűleg rágalmasra alkalmas, az pedig nem mondható, hogy a Google a felperes értesítése előtt tudott, vagy ésszerűen tudnia kellett volna a rágalmaszó hozzászólásokról.⁷⁰

A fenti gondolatmenetet azonban a hongkongi Legfelső Fellebbviteli Bíróság kifejezetten elutasította a *Feva*-ügyben hozott ítéletében.⁷¹ A többségi indokolást előadó Ribeiro bíró az ausztrál *Thompson v. Australian Capital TV* ügyben kialakított álláspont követése mellett döntött, amely szerint „pontosabb azt mondani, hogy a rágalmaszó állítás minden terjesztője az adott állítás kiadójának minősül, azonban az ártatlan terjesztés kifogásának sikere esetén a közzétételért nem tartozik felelősséggel.”⁷²

Ez valóban érdekes lehetőség. Egyrészt, a *Tamiz*-ügy tényállása közvetlenül releváns volt a *Feva*-ügy tekintetében. A *Tamiz*-ügyben a vita kifejezetten a Google által nyújtott Blogger platformmal összefüggő felelősségre vonatkozott, amely számos szempontból hasonlított a Golden Forumra. A *Thompson v. Australian Capital TV* ügy azonban egy másik televíziós csatorna által készített aktuálpolitikai hírműsor élő sugárzására vonatkozott. Az ausztrál Legfelső Bíróság megállapította, hogy az alperes – bár nem rendelkezett érdemi befolyással a rágalmaszó anyagok felett – az ártatlan terjesztés kifogását nem veheti igénybe, mégpedig azért, mert ő maga választotta az ellenőrzési lehetőségét kizáró konkrét műszaki megoldást.⁷³ Az ausztrál ügy logikáját követve a hongkongi bíróságnak úgy kellett volna határoznia, hogy a *Feva* nem veheti igénybe az ártatlan terjesztés kifogását, mivel a vonatkozó műszaki korlátok ismeretében határozott az online beszélgetőforum üzemeltetése mellett. Egy ilyen döntés rettenetes csapást mért volna a legtöbb internetszolgáltató működésére és súlyos intézkedést jelentett volna a szólásszabadság ellenében.

2.3. Elsődleges és másodlagos kiadók

E ponton elkerülhetetlenül felmerül az az alapvető kérdés, hogy pontosan mi is egy kiadó. A *common law* szerint – a hongkongi bíróság megfogalmazásában – elsődleges kiadónak minősül az, aki ismeri a közzétett cikk tartalmát, vagy azt könnyedén megismerheti, és valódi ellenőrzéssel rendelkezik a közzététel felett. A hongkongi bíróság ezeket a „tudomás” és az „ellenőrzés kritériumának” nevezte.⁷⁴ Mivel az alperesi online beszélgetőforum nem ismerte előre a bejegyzések tartalmát, nem volt tisztában azok tartalmával,⁷⁵ és az értesítést megelőzően hiányzott a bejegyzések terjesztésének megakadályozására irányuló képessége vagy lehetősége,⁷⁶ a bíróság megállapította, hogy a fórum nem tekinthető elsődleges, csupán „másodlagos kiadónak”.

⁷⁰ Uo.

⁷¹ *Feva* (6. lj.) [31], [53].

⁷² (1996) 186 CLR 574, hivatkozás itt: [30], [31].

⁷³ A részletekért l. Dan JB SVANTESSON: A Bulletin Board is a Bulletin Board (Even if it is Electronic): Certain Intermediaries are Protected from Liability After All. 16 *Bond Law Review* (2004) 2, 169, 170.

⁷⁴ *Feva* (6. lj.) [76].

⁷⁵ Uo., [84].

⁷⁶ Uo., [89].

Ahogy korábban említettem, az ártatlan terjesztés kifogásával a terjesztésben alárendelt szerepet játszó személyek élhetnek, mivel ők mindössze „passzív, eszköz jellegű szerepet játszanak a folyamatban”, és nem rendelkeznek a rágalmozó kiadványokért fennálló felelősség megállapításához a jog által megkívánt mértékű tudomással vagy szándékkal.⁷⁷ Az ilyen személyekre gyakran hivatkoznak „ártatlan” vagy „alárendelt terjesztőkként”, a hongkongi Legfelső Fellebbviteli Bíróságon Ribeiro bíró azonban inkább „másodlagos kiadókként” hivatkozott rájuk.⁷⁸

Az ártatlan terjesztés e mércéje azt is megkívánja, hogy az érintett ésszerű gondossággal, ne pedig gondatlanul járjon el, különösen akkor, ha egy korábbi közzétételi ügyben már figyelmeztették egy rágalmozó anyaggal kapcsolatban.⁷⁹ E mérce nyilvánvalóan alkalmazható a nyomtatott média esetében és méltányos feltételeket biztosít az újságírók és forgalmazók számára. Kérdéses azonban, hogy az elektronikus média esetében az online beszélgetőfórumok és más internetszolgáltatók helyzete párhuzamba állítható-e a hagyományos értelemben vett forgalmazókéval és ártatlan terjesztőkével.

A hongkongi bíróság igenlő választ adott e kérdésre, mivel az alperes fórum ésszerű módon nem követhetett nyomon minden egyes felhasználói bejegyzést még azok közzététele előtt, nem tudta azokat szerkeszteni, valamint nem volt képes megakadályozni a rágalmozó hozzászólások közzétételét.⁸⁰ A bíróság az indokolás folyamán korábban megjegyezte, hogy az interneten történő közzététel természete minőségileg más folyamatot jelent – több feladót és több címzettet „átfogó” (*many-to-many*) nyílt és interaktív folyamatot, amelynek keretében az új közvetítő szolgáltatók nem készítói a különböző tartalmaknak, hanem lehetővé teszik azok közzétételét.⁸¹

2.4. Mikor merül fel a felelősség kérdése?

Ebben az esetben hogyan elégíthetik ki a másodlagos kiadónak minősülő online beszélgetőfórum-üzemeltetők az ártatlan terjesztés kifogásának alkalmazásához szükséges követelményeket az előtt és azt követően, hogy tudomást szereznek egy bejegyzés rágalmozó tartalmáról?

Amint a beszélgetőfórum-üzemeltető átvette az értesítést, a helyzet megítélése egyértelmű. A hongkongi bíróság szerint az üzemeltető köteles ésszerű keretek között a lehető leghamarabb lépéseket tenni a sértő tartalom eltávolítására.⁸² Az értesítés kézhezvételét megelőző időtartam megítélése azonban változatlanul kétséges és nem kielégítő.

Ribeiro bíró egyértelművé tette, hogy „az ártatlan terjesztés kifogásának középpontjában a múltbeli, már megtörtént közzététel áll, amely esetében az alperes nem tudott a rágalmozó

⁷⁷ *Tamiz* (68. lj.) [18], hivatkozva erre az ügyre: *Emmens v. Pottle* (1885) 16 QBD 354.

⁷⁸ *Feva* (6. lj.) [32].

⁷⁹ MILMO i. m. (63 lj.), 6.19. bek.

⁸⁰ *Feva* (6. lj.) [102], [111].

⁸¹ Uo., [55]–[58] és [61].

⁸² Uo., [97].

tartalomról, és ésszerű gondosság mellett sem fedezhette fel azt.⁸³ A *Feva*-ügyben az alperesnek csupán két adminisztrátora foglalkozott az online fórumon zajló jelentős volumenű forgalom nyomon követésével, a bíróság ezért megállapította, hogy nem volt ésszerű lehetőségük arra, hogy a sértő tartalmakról tudomást szerezzenek és felettük szerkesztői ellenőrzést gyakoroljanak. Mindemellett a bíróság szerint a 2007-es panaszt megelőzően nem történt semmi, az alperes szempontjából aggasztó.⁸⁴

E megközelítés alapján úgy tűnik, a bíróság nem várta el, hogy az online beszélgetőfórum-üzemeltetők előzetes nyomon követést végezzenek. Sőt, az üzemeltetők vélhetően jobb helyzetben lennének, ha egyetlen munkavállalóval sem figyeltetnék a fórumot, hiszen ellenkező esetben felmerülhet az üzemeltető mint ellenőrzést gyakorló és a bejegyzések tartalmát a megkívánt mértékben ismerő elsődleges kiadó felelősségének a megállapítása. A *Feva*-ügyben hozott ítélet Ribeiro bíró által előadott és helyes meglátásokat, szókimondó megközelítést, azonban hiányos magyarázatot tartalmazó indoklásával a Litton bíró által felvetett kérdések állnak szemben. Litton bíró párhuzamos véleménye szerint „elméletileg” az alperesek mint a fórum számára tárhelyet biztosító személyek „rendelkeztek bizonyos fokú ellenőrzéssel” a webhelyen közzétett állítások felett, különben 2009-ben nem fedezhették volna fel saját kezdeményezésükre a rágalmaszó állításokat.⁸⁵ Litton bíró azt is felvetette, bár nem oldotta meg a problémát, hogy „elképzeltető, hogy nem elegendő” „mindössze két munkavállalót heti 5 napban, napi 6–8 órában foglalkoztatni a fórumon zajló beszélgetés nyomon követésére”.⁸⁶ Litton bíró végül azt is megjegyezte, hogy – bár lehetséges, hogy a kulcsszavakon alapuló szűrés és nyomon követés nem kivitelezhető – nem merült fel arra utaló bizonyíték, hogy ne lehetne a felpereseket érintő rágalmaszó bejegyzések közzétételét azáltal megakadályozni, hogy a kezelőszemélyzet kiemeli a kulcsfontosságú személyek személyazonosságát.⁸⁷

A hongkongi bíróság nem tisztázta azonban, hogy a tudomásszerzést vagy az állítólagosan rágalmaszó bejegyzésre vonatkozó értesítés kézhezvételét megelőzően milyen fokú gondossággal kell eljárnia az online beszélgetőfórum üzemeltetőjének. Adrian Fong rámutatott arra, hogy Ribeiro bíró olyan alacsonyan húzta meg az „ésszerű gondosság” mércéjét, hogy az elrettenti a jelentősebb online közösségi platformok üzemeltetőit a jóhiszemű nyomon követéstől.⁸⁸ Az online beszélgetőfórum-üzemeltetők e ponton sajnos bizonytalan helyzetben maradnak. Vajon azt mondta a bíróság, hogy a népszerű beszélgetőfórumokon nem életszerű minden hozzászólást közlétező felhasználó Internetes forgalmát és tartalmait nyomon követni, így nem áll be a nyomon követésre irányuló kötelezettség, vagy azt, hogy más felelősségi alap lenne alkalmazandó, ha a *Feva* beszélgetőfóruma több adminisztrátort alkalmazott volna? Ha a jövőben fejlettebb és hatékonyabb ellenőrző és szűrőprogramok jelennek meg, akkor a beszélgetőfórum-üzemeltetők és más internetszolgáltatók kötelesek lesznek telepíteni azokat?

⁸³ Uo., [90].

⁸⁴ Uo., [102].

⁸⁵ Uo., [124].

⁸⁶ Uo., [131].

⁸⁷ Uo.

⁸⁸ Adrian FONG: Dissemination of Libel by Online Social Platforms: Reinterpreting Laws to Meet the Information Age. SSRN, 2013. július 15., <<http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2293889>>, letöltve: 2014. január 10.

Még szembetűnőbbek a szükségtelen logikai bonyodalmak az alperesek másodlagos kiadóként történő megítélésakor (akik felelőssége ténylegesen csak az értesítés időpontjában áll be), amikor Ribeiro bíró azt állítja, hogy a beszélgetőforum-üzemeltetők nem kezelhetők a területfoglalókkal (*occupiers of premises*) azonos módon, mivel a beszélgetőforum-üzemeltetők „aktív szerepet játszanak a fórum használóinak bejegyzések írására való ösztönzésében, lehetővé teszik a bejegyzések írását, ők alakítják ki a fórum felépítését, ők határozzák meg a tagsági viszony létesítésére és bejegyzések írására vonatkozó feltételeket, ők alkalmaznak a beszélgetés nyomon követését és a szabályellenes bejegyzések törlését végző munkavállalókat, és ők tesznek szert nyereségre a honlapon elhelyezett reklámokból.”⁸⁹ Álláspontja szerint az online fórumok üzemeltetői nyilvánvalóan résztvevőknek és kiadóknak tekintendők. Ribeiro bíró meggyőzően érvelt emellett, hogy az online beszélgetőforumokon harmadik személyek által közzétett rágalmozó bejegyzések nem eshetnek – a *Byrne v. Deane* (1937-es) ügyben szereplő⁹⁰ – golfklub által fenntartott üzenőfalon jogosulatlanul elhelyezett bejegyzésekkel azonos megítélés alá, nehéz azonban elképzelni egy olyan helyzetet, amelyben az alkalmazott mérce alapján megállapítható, hogy a közzétételben játszott aktív szerepe miatt az alperest kiadónak kell tekinteni, ugyanakkor ugyanezen aktív szerep ne zárna ki az ártatlan terjesztés kifogásának alkalmazását.

E nehézségek elkerülhetők lennének, ha a hongkongi bíróság elismerné az online beszélgetőforumok természetének sajátosságait, és megállapítaná, hogy az üzemeltető felelőssége kizárólag az értesítés kézhezvételével áll be. Az online beszélgetőforumok a megkívánt tudomás és az internet világában a felhasználók által létrehozott interaktív tartalmak feletti ellenőrzés hiánya miatt egyszerűen nem tekinthetők elsődleges kiadónak. A szerepük ugyanakkor nem olyan passzív, mint a hagyományos értelemben vett másodlagos kiadóké (például a könyvtáraké és az újságíróké), hiszen aktív szerepet játszanak a tárhely biztosítása, az online platform működtetése és a részvétel ösztönzése terén. Ahelyett, hogy az online beszélgetőforumok igazi természetét torzítva, azokat a *common law* által ismert elsődleges és másodlagos kiadók kategóriába sorolnánk, a jövőben felmerülő vitákat megfelelőbb módon rendezhetnénk az online közvetítő szolgáltatók új kategóriájára igazított jogszabályi útmutatás alapján.

Bár a *Feva*-ügyben indokolt volt megállapítani az alperes felelősségét a 2007-es állítással kapcsolatban (amely eltávolításához nyolc hónapra volt szüksége), életképebb jogi megoldás lett volna olyan jogszabályi rendelkezést elfogadni, amely szerepük alapján (azaz lehetővé tevő, tartalomszolgáltató, vagy moderátor) egyértelműen meghatározza az online közvetítő szolgáltatók felelősségének alapját és jellegét. Amint azt a *Feva*-ügyben láthattuk, nem nyújt megfelelő megoldást, ha a 19. századi *common law* rágalmozásra vonatkozó szabályainak kényszerzubbonyába próbáljuk beleerőltetni az internet korának találmányát.

⁸⁹ *Feva* (6. lj.) [51].

⁹⁰ [1937] 1 KB 818.

3. Az Egyesült Királyság jogalkotási kísérlete: azonosított és nem azonosított közzétevő

Az EJEB és Hongkong ítélkezési gyakorlatának fejlődésével egy időben, 2013-ban jelentősen megváltozott a rágalmazásra vonatkozó joganyag az Egyesült Királyságban.⁹¹ A rágalmazásról szóló 2013. évi törvény az online közvetítő szolgáltatókra vonatkozó különös rendelkezéseket határoz meg, és nem felváltja, hanem kiegészíti a rágalmazásról szóló 1996. évi törvényben és az elektronikus kereskedelemről szóló 2002. évi rendeletben foglaltakat.

2013 előtt az internetszolgáltatók felelőssége jelentős mértékben az általuk betöltött szereptől függően alakult. A rágalmazásról szóló 1996. évi törvény 13. § (3) bekezdésének *e*) pontja szerint például „az érintett nem tekinthető az adott kijelentés szerzőjének, szerkesztőjének, vagy kiadójának, ha csupán a tényleges ellenőrzése alatt nem álló személy által az állítás továbbítására vagy elérhetővé tételére használt távközlési rendszer üzemeltetésében, vagy az ahhoz való hozzáférés biztosításában vett részt.” Az internetszolgáltató azonban csak akkor veheti igénybe e kifogást, ha bizonyítani tudja, hogy 1) nem ő a kijelentés szerzője, szerkesztője, vagy kiadója; (2) ésszerű gondossággal járt el a közzététel során; és (3) nem tudta, és nem volt oka feltételezni, hogy a cselekménye valamely rágalmazó állítás közzétételét okozza vagy segíti elő.⁹² Az első két kritérium valóságos „22-es csapdájába” kényszerítette a tárhelyszolgáltatókat: ha a jogszabályon alapuló kifogás alkalmazásának érdekében ésszerű gondossággal járnak el, akkor a túlzottnak minősülő aktivitásuk miatt szerkesztővé válnak és elveszítik a mentesülés lehetőségét.⁹³ Az utolsó kritérium azt jelentheti, hogy – a *Tamiz*-ügyhöz hasonlóan – az eredetileg tárhelyszolgáltatónak tekintett internetszolgáltató a rágalmazó állításra vonatkozó értesítést követően már kiadónak minősülhet.

A *common law* szerinti rágalmazási perekben használt szerző, szerkesztő és kiadó kategóriák uralta 1996-os rágalmazási törvénytől eltérően, a 2002. évi EK rendelet alapján biztosított mentesség azon alapul, hogy az internetszolgáltató egyszerű továbbítást, gyorsítótárban rögzítést, vagy tárhelyszolgáltatást végez. Ahogyan azt e tanulmány 2. pontjában már kifejtettem, a rágalmazásról szóló törvény alapján az internetszolgáltatónak tudomással kell bírnia az adott rágalmazó állításról, az EK rendelet azonban az állítás jogellenességére hivatkozik. Míg az előbbi pusztán megemlíti a más személy jó hírnevének sérelmét, az utóbbi alapján kielégítő bizonyítékokat kell felhozni az ügyben felmerülő kifogások erősségeinek és gyengéinek bizonyításához.⁹⁴

A rágalmazásról szóló 2013. évi törvény e mércék érintetlenül hagyása mellett új kifogást tett elérhetővé az online közvetítő szolgáltatók (a törvény szerint: weboldal-üzemeltetők) szá-

⁹¹ E kérdés áttekintését l. Alastair MULLIS – Andrew SCOTT: *Tilting at Windmills: the Defamation Act 2013*. 77 *Modern Law Review* (2014) 1, 87.

⁹² Defamation Act 1996 (UK), 1(1) szakasz.

⁹³ *McGrath* (43. lj.) [41]. L. részletesen Victoria MCEVEDY: *Defamation és Intermediaries: ISP Defences*. *Computer and Telecommunications Law Review* (2013) 108, 111.

⁹⁴ *McGrath* (43. lj.) [43].

mára.⁹⁵ A törvény 5. szakasz (2) bekezdése alapján „az üzemeltető bizonyíthatja, hogy nem ő tette közzé az állítást a weboldalon.” Az 5. szakasz (12) bekezdése rögzíti továbbá, hogy a kifogás megdől annak tényszerű bizonyítása esetén, hogy a weboldal-üzemeltető moderálja a mások által közzétett hozzászólásokat. A kifogás megdönthető továbbá akkor is, ha a felperes bizonyítja, hogy 1. nem állt módjában azonosítani az állítást közzétevő (*poster*) személyt; 2. az állítással kapcsolatban panaszt tett az üzemeltetőnél; ⁹⁶ és 3. az üzemeltető az előírt határidőn – azaz a rágalmazásról szóló rendeletekben meghatározott 48 órán – belül nem reagált az értesítésre.⁹⁷ A kifogás megdöntésének további alapja lehet, ha a weboldal-üzemeltető rosszhiszeműen járt el az érintett állítás közzétételével kapcsolatban [5. szakasz (11) bek.].⁹⁸ Az 5. szakasz mellett a 10. szakasz rögzíti, hogy a bíróság kizárólag akkor járhat el és dönthet a panasz tárgyává tett állítás szerzőjének, szerkesztőjének, vagy kiadójának nem minősülő személlyel szemben indított rágalmazási perben, ha a bíróság meggyőződött arról, hogy ésszerűen nem lehetséges eljárást indítani a szerző, a szerkesztő, vagy a kiadó ellen.⁹⁹ A szakirodalom meglátása szerint ez a szabály „jelentősen megnehezíti az online közvetítő szolgáltatók elleni perindítást.”¹⁰⁰ Innentől kezdve sok múlik majd azon, hogy „a panasz tárgyát képező állítást a keresetben meghatározott weboldalon közzétevő személyként meghatározott”¹⁰¹ eredeti közzétevő azonosítható-e.

Amennyiben a közzétevő azonosítása lehetséges, az internetszolgáltató – a közzétevő hozzájárulásával – továbbadhatja a panaszosnak a közzétevő teljes nevét és lakcímét vagy székhelyének címét, valamint jogosult az oldalon hagyni a bejegyzést¹⁰² mindaddig, amíg a bíróság nem utasítja annak eltávolítására a törvény 13. §-a alapján. Amennyiben a közzétevő azonosítása

⁹⁵ Defamation Act 2013, 5. szakasz; Defamation (Operators of Websites) Regulation 2013, Regulation 1(2). Az 1. szabály (2) bekezdése szerint az üzemeltető azon weboldal üzemeltetője, amelyen a panasz tárgyát képező állítást közzétették. E meghatározás elég tág ahhoz, hogy a jövőbeli és gyorsan fejlődő műszaki megoldásokat alkalmazó platformokat is lefedje.

⁹⁶ Defamation (Operators of Websites) Regulation 2013. A 2. szabály alapján a panasznak tartalmaznia kell a következőket: *a)* a panaszos elérésére szolgáló e-mail cím; *b)* a panaszos által a kijelentésnek tulajdonított jelentés leírása; *c)* az állítás tényszerűen pontatlan részeinek, vagy a tényekkel alá nem támasztott vélemények bemutatása. A panaszosnak meg kell továbbá erősíteni, hogy nem rendelkezik elegendő információval ahhoz, hogy a közzétevővel szemben eljárást indítson, továbbá hogy hozzájárul-e ahhoz, hogy az üzemeltető nevét és e-mail címét megadja a közzétevőnek.

⁹⁷ Defamation Act 2013, 5(3) szakasz; Defamation (Operators of Websites) Regulation 2013, Regulation 5(2)(a).

⁹⁸ Példa erre, amikor a weboldal-üzemeltető biztatta a közzétevőt, hogy becsületsértő állításokat tegyen közzé, vagy más módon összejátszott a közzétevővel. A Defamation Act 2013 magyarázata, 42. bek. <<http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2013/26/notes>>, letöltve: 2014. január 17.

⁹⁹ A 10. § (2) megerősíti, hogy a szerző, szerkesztő és kiadó kifejezések a becsületsértésről szóló 1996. évi törvény 1. §-ában meghatározott jelentéssel bírnak. Az 1996. évi törvény 1. § (2) bekezdése szerint a szerző az állítás forrása, azonban nem minősül szerzőnek az a személy, aki egyáltalán nem kívánta az állítása közzétételét; szerkesztő az a személy, aki szerkesztői vagy annak megfelelő felelősséget visel az állítás tartalmával vagy az állítás közzétételére irányuló döntéssel kapcsolatban; kiadó pedig a gazdálkodó kiadó, vagyis az olyan személy, aki vagy amely gazdasági tevékenység keretében tesz nyilvánosan, vagy a nyilvánosság egy része számára elérhető anyagokat, aki vagy amely c gazdálkodó tevékenysége keretében teszi közzé az állítást tartalmazó anyagot.

¹⁰⁰ MULLIS – SCOTT i. m. (91. lj.) 101.

¹⁰¹ Defamation (Operators of Websites) Regulation 2013, Regulation 1(2).

¹⁰² Uo., Regulation 2(2)(b).

nem lehetséges,¹⁰³ vagy a közzetevő 48 órán belül nem ad választ,¹⁰⁴ az internetszolgáltató a panaszról szóló értesítés kézhezvételét követő 48 órán belül eltávolíthatja a bejegyzést.

Az új megközelítés sem problémamentes. Egyrészt, a rágalalmazó állítás sértettjének igen kellemetlen helyzettel kell szembesülnie, ha a közzetevő hajlandó bíróságra menni, hiszen ebben az esetben az állítás bármilyen megjegyzés vagy panasz nélkül továbbra is elérhető maradhat az interneten.¹⁰⁵ Másrészt, az új törvény nem rendezi azt a kérdést, hogy az internetszolgáltatónak milyen mérce alapján kell értékelnie a panaszról szóló értesítést: a rágalalmazásról szóló 1996. évi törvény („rágalalmazó”), vagy az EU-s rendeletek („jogellenes”) alapján?¹⁰⁶ Harmadrészt, az új törvény 10. §-a nem határozza meg pontosan, hogy mit jelent az „ésszerűen nem lehetséges eljárást indítani a szerző, a szerkesztő, vagy a kiadó ellen” kitétel.¹⁰⁷ Kötelese-e például a panaszos a bírósági eljárás megindítását megelőzően erőfeszítéseket tenni a névtelen felhasználói adatok kiadására vonatkozó bírósági végzés beszerzése érdekében? Mit kell tenni olyan esetben, ha a bejegyzést egy tengerentúli felhasználó teszi közzé egy helyi weboldalon? És legfőképpen, minthogy számos közzetevő nem a valódi nevét adja meg a regisztráció folyamán, különösen fontos kérdés, hogy az új jogszabály a közzétételt megelőző, valódi névvel történő regisztráción és a személyazonosság ellenőrzésén alapuló rendszer bevezetését, vagy egyszerűen egy gyors értesítési-eltávolítási eljárás alkalmazását eredményezi-e majd az internetszolgáltatók részéről. Nehéz megjósolni továbbá az új jogszabály névtelen bejegyzésekre gyakorolt hatásait.¹⁰⁸ Ugyanakkor már nem szükséges pontosan meghatározni az internetszolgáltató részvételének mértékét (saját szerepkörén túllépve kiadóvá vált-e), a vitatott állításra vonatkozó tudomásának jellegét és szerepét (puszta tárhelyszolgáltatónak, vagy annál többnek minősül-e) mindaddig, amíg nem tartozik felelősséggel a rágalalmazó állításért.

4. Összefoglalás

A Web 2.0 közösségi és részvételen alapuló sajátossága a rágalalmazási jogvitákban korábban soha nem látott problémákat vetett fel, megkérdőjelezi a kiadók hagyományos definícióját, a névtelen szerzők által közzétett rágalalmazó állítások áldozatainak okozott sérelmek orvoslásáért kiált, és azokkal a sérelmekkel szembesít bennünket, amelyekért részben a tárhelyszolgáltatókat tesszük felelőssé.

¹⁰³ Uo., Regulation 3(1).

¹⁰⁴ Uo., Regulation 5.

¹⁰⁵ MULLIS – SCOTT i. m. (91. lj.) 102.

¹⁰⁶ Defamation Act 2013, 5(6) szakasz; EU E Commerce Regulations, Regulation 19. Mike Harris: Defamation Act 2013: A Step in the Right Direction. *Inform's Blog*, 2014. január 9., <<http://inform.wordpress.com/2014/01/09/defamation-act-2013-a-step-in-the-right-direction-mike-harris/>>, letöltve: 2014. január 14.

¹⁰⁷ Jennifer AGATE: The Defamation Act 2013: Key Changes for Online. 19 *Computer and Telecommunications Law Review* (2013) 6, 170, 171.

¹⁰⁸ A névtelen megnyilvánulásokhoz fűződő közérdek és a jó hírnév védelme közötti összeütközéssel és annak a becsületsértésről szóló 2013. évi törvénnyel való viszonyával kapcsolatban I. Eric BARENDT: Defamation and the Net: Anonymity, Meaning and ISPs. In: Clive WALKER – Russell L. WEAVER (szerk.): *Free Speech in an Internet Era*. Durham, Carolina Academic Press, 2013. 107.

A közvetítő szolgáltatók rágalmazással összefüggő felelősségének meghatározására irányuló három jogi kísérlet áttekintése során megismertük a tárhelyszolgáltatók jogi küzdelmeit. Annak ellenére, hogy mindhárom vizsgált jogrendben első ránézésre ésszerű értesítési-eltávolítási eljárásrendet alkalmaznak a közvetítő szolgáltatók felelősségével összefüggésben, a vonatkozó szabály végrehajtása számos összetett és még megoldatlan jogi problémát vet fel. A közvetítő szolgáltatók tevékenységének az egyszerű továbbítás, gyorsítótárban történő rögzítés, tárhelyszolgáltatás jogszabályi kategóriákba sorolása nem feltétlenül nyújt segítséget, főként azért nem, mert a besorolást jelentősen befolyásolja a tényállás. A bíróságoknak nehezebbre esik az internetszolgáltatók műszaki szerepeinek és nyomon követési funkcióinak pontos megértése. A *common law* szerinti szerző, kiadó és szerkesztő kategóriák szintén nem megfelelőek. Egy jogíró meglátása szerint „a rágalmazási ügyekben a bíróságoknak komoly kihívást jelent, hogy megfelelő analógiákat találjanak a rágalmazási ügyekben hagyományosan használt elemzések és az új technológia között.”¹⁰⁹ Azáltal, hogy a tárhelyszolgáltatókat kiadónak tekintik, a bíróságok sokszor attól akarják megkímélni a sértetteket, hogy ismeretlen/névtelen szerzőkkel szemben kelljen fellépniük. Ezzel szemben az Egyesült Királyság rágalmazásról szóló új törvénye azáltal, hogy a tárhelyszolgáltatókat kapuőrnek tekinti, kiküszöböli az internetszolgáltatók szerepe és jogállása alapján történő osztályozás szükségességét. A jogszabály gyakorlatias és működőképes megoldásként az eredeti közzétevő azonosítására összpontosít, amivel megfelelő jogorvoslati lehetőséget kínál a rágalmazó állítások sértettjeinek, valamint világosabb útmutatást nyújt az internetszolgáltatóknak is. Bár az Egyesült Királyság ezen új megoldásának gyakorlati próbája még hátravan, bizonyos, hogy sikerült átalakítania a tárhelyszolgáltatók, a felhasználók és a rágalmazó állítások sértettjei közötti viszonyrendszert.

Egyértelműen látszik, hogy a rágalmazás szabályozásának elengedhetetlen összetevője egy olyan jogszabályi környezet, amely anélkül rendezi hatékonyan a közvetítő szolgáltatók felelősségével összefüggő kérdéseket, hogy azok formája vagy tevékenysége gátat vetne a jogszabály érvényesülésének. Függetlenül attól, hogy melyik megközelítést alkalmazzuk, nem szabad elfelejtenünk, hogy a rágalmazásra vonatkozó joganyag legfontosabb célja a jó hírnév védelmének a szólásszabadság szükségtelen korlátozása nélküli biztosítása, még az online hozzászólások és a blogírás folyamatosan változó közösségi rendszerében is.

FORDÍTOTTA: IPSO JURE FORDÍTÓIRODA
A FORDÍTÁST LEKTORÁLTA: REMÉNYI ÉDUA VÉNUSZ

¹⁰⁹ McMANUS i. m. (33. lj.) 653.